

Jack van der Leden

‘Een social designer wil de wereld veranderen’

Interview met Tabo Goudswaard

Creativiteit zou een grotere rol moeten spelen in de manier waarop we de samenleving vormgeven en met elkaar omgaan. Dat vindt social designer Tabo Goudswaard. Na een loopbaan als sociaal jongerenwerker koos hij voor een studie autonoom beeldend kunstenaar aan de Gerrit Rietveld Academie. Daar leerde hij geheel nieuwe dingen, vertelt hij. ‘Zoals nadenken over waar ik voor sta en wat ik belangrijk vind, maar ook zomaar aan iets beginnen. Daarbij het toeval toelaten en niet weten waar je uitkomt.’ Deze andere manier van denken behoort volgens hem tot het artistieke of creatieve repertoire en wilde hij vanuit zijn sociale achtergrond inzetten om maatschappelijke problemen te lijf te gaan.

Daartoe volgde hij het eenjarige postgraduate-programma voor social designer, aan de No Academy. Daar raakte hij vertrouwd met een vakgebied waarin ontwerpers en kunstenaars met hun werk impact willen hebben op sociaal-maatschappelijke vraagstukken. ‘Een social designer wil niet alleen agenderen of bewustzijn creëren, maar ook daadwerkelijk de wereld veranderen en mensen ander gedrag laten vertonen.’ Goudswaard is sindsdien bij meerdere projecten betrokken geweest als ontwerper van nieuwe manieren van kijken naar maatschappelijke vraagstukken, zoals bij Gamechangers Studio NL. Daar werken organisatieprofessionals samen met social designers aan nieuwe manieren om taaie maatschappelijke problemen aan te pakken. Zoals eenzaamheid en armoede.

Social Design Politie

Recent is zijn project *Social Design Politie* van start gegaan, in samenwerking met de Nationale Politie, waarbij wijkagenten nieuwe manieren van werken leren. Het begon toen Marjon van

Gelderden en Arnoud Grootenboer (aanjagers organisatieontwikkeling en innovatie politie) contact met hem zochten nadat ze enthousiast waren geworden over een social design-tentoonstelling in Museum Boijmans van Beuningen in 2017, *Change the System*. Daar hing werk van ontwerpers die de ambitie hebben de wereld te verbeteren. ‘Zij zagen ontwerpers in hun werk op nieuwe manieren reflecteren op complexe, maatschappelijke vraagstukken’, vertelt hij. Daar kunnen we bij de politie iets van leren, dachten ze. Goudswaard: ‘Het beroep van wijkagent is behoorlijk heftig, ze staan onder enorme druk. Dat is niet vreemd want alles komt op hen neer, burgers mogen niet eens zelfstandig ingrijpen wanneer ze getuige zijn van criminaliteit. Ze worden geacht de politie te bellen. Daardoor krijgen agenten alles op hun bord.’ Dat leidt soms tot heftige situaties en emoties, waar agenten echt last van kunnen krijgen. ‘Op de werkvloer is voor verwerking weinig tijd en ruimte.’ De Nationale Politie hoopt dat agenten zich dankzij de inbreng van creatievelingen meer bewust worden van gedrag en menselijke reacties, beter leren omgaan met emoties en zicht krijgen op alternatieve benaderingen. Maar hoe precies?

Goudswaard koppelt vanuit *Social Design Politie* social designers aan wijkagenten. Gedurende een paar maanden trekken ze met elkaar op om te werken aan een vraagstuk uit de alledaagse praktijk van de agenten. Dat kan gaan over dak- en thuislozen, verslavingsproblematiek, maar ook zoiets als de gespannen relatie tussen de burger en de politie. In die samenwerking reflecteren de koppels op welke ‘bouwstenen’ ze inzetten. De bouwstenen komen uit het vakgebied van social design, zoals ‘anders durven doen’, ‘empathie’, ‘gedreven’, ‘falend systeem’. Op de daartoe ingerichte website socialdesignpolitie.nl heten ze ‘kenmerken, vaardigheden, attitudes, rollen, processen, trucs,

valkuilen en losse eindjes'. Goudswaard is zeer benieuwd tot welke initiatieven de samenwerking de komende maanden precies zal leiden, want het traject is nog maar een paar weken aan de gang. Maar dat ongewisse spreekt hem juist zo aan: 'Ergens aan beginnen zonder te weten waar het op uit zal draaien. De wereld opnieuw vormgeven.' De deelnemers zullen onder andere op de website en via Instagram (@socialdesignpolitie) verslag uitbrengen van hun bevindingen. De eerste (beeld)verslagen van de kennismaking van de koppels, vaak heel persoonlijk en spontaan, druppelen al binnen. Het leren van elkaar is begonnen.

Dutch Design Week

Zoals de ontmoeting van social designer Floor en de agenten Anne-Miek en Ingrid uit Amsterdam. Zij buigen zich over het maatschappelijk vraagstuk 'hoge prestatiedruk en sociale druk onder jongeren'. Op de site staat te lezen dat de kennismaking (*first date*) succesvol verliep. 'Wat zijn ze menselijk!', reageerde Floor toen ze de agenten ontmoette. Ook Anne-Miek en Ingrid reageerden positief. Ze bedachten een stappenplan voor verder onderzoek. Dat werd concreet tijdens de *second date*. Via de website en Instagram doen ze verslag van veldonderzoek waarin ze met z'n drieën de straat op zijn gegaan en scholen hebben bezocht om jongeren te vragen of zij druk en/of stress ervaren in hun leven en hoe zij ontspannen en eventueel vluchten uit de druk. De verhalen waren heftig en ontluisterend, ontdekten ze; docenten en ouders bleken de grootste stressfactoren te vormen voor jongeren. Floor: 'Het beeld dat wij hebben van de politie (regels, boetes en straf) zien wij duidelijk terug in de verhouding jeugd-ouders/school. Ik realiseerde mij dat het vooral de leraren en ouders zijn die zich als politieagenten opstellen ten opzichte van de kinderen. (...) Iets om verder over na te denken.' Het is precies deze uitwisseling van ervaringen en verwachtingen waarin de deelnemers van elkaar kunnen leren, licht Goudswaard toe.

Op de Dutch Design Week van 19 tot 27 oktober 2019 worden de resultaten tentoongesteld in de *Embassy of Safety*.¹ Voorlopig is er één concreet resultaat van de samenwerking tussen social design en de politie: de podcast-serie *De Afgifte* op www.socialdesignpolitie.nl waar agenten aan

Boven: Tabo Goudswaard, Marjon van Gelderen en Arnoud Grootenboer (programmameesters *Social Design Politie*)

Onder links: Lucy van Dorst
Onder rechts: Luuk Rooijackers en Laila Meliani.

Fotografie: Petrick Springorum

burgers vertellen over de emotionele impact van een bepaalde zaak waar zij aan werken. Bij wijze van 'afgifte', in plaats van 'aangifte', legt Goudswaard uit. 'De burger staat klaar voor de agent. Het is heel heftig om naar te luisteren. Een intiem inkijsje in de wereld van de Nederlandse agenten.'

Noot

¹ worlddesignembassies.com

Jack van der Leden
is redacteur van
Boekman